

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 6 – Juni 2017

TETTERE EUROSAMARBEID – REFLEKSJONSNOTAT FRA KOMMISSJONEN	2
<i>Tiltak i perioden til 2019</i>	3
<i>Tiltak i perioden 2020-25</i>	4
<i>Kommentarer</i>	7
EUROGRUPPEN OG ECOFIN	8
EUROGRUPPEN 22. MAI	8
<i>Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas</i>	8
<i>Den økonomiske utviklingen i euroområdet</i>	11
<i>Postprogramgjennomgang av Spania</i>	11
ECOFIN 23. MAI	13
<i>Mekanismer for å avgjøre dobbeltbeskatningssaker</i>	13
<i>CCCTB: Felles selskapsskattegrunnlag</i>	15
<i>Det europeiske semesteret – makroøkonomiske ubalanser</i>	17
<i>Kapitalmarkedsunionen og hindre for frie kapitalbevegelser</i>	18
KOMMISSJONENS ØKONOMISKE VÅRPROGNOSE	19
NÆRMERE OM ANSLAGENE	20
SKATTESAKER	28
<i>ATAD 2: Hybrid mismatch mot tredjeland</i>	28
<i>Merverdiavgift: Administrativt samarbeid mellom Norge og EU</i>	28
EUS BUDSJETT: KOMMISSJONENS FORSLAG 2018	29

From left to right: Mr. Edward SCICLUNA, Maltese Minister of Finance; Mr. Wolfgang SCHAUBLE, German Federal Minister for Finance. Photo: European Union

Tettere eurosamarbeid – refleksjonsnotat fra Kommisjonen

Som annonsert i Kommisjonens hvitbok om EUs fremtid ble et refleksjonsnotat om en tettere økonomisk og monetær union (ØMU) offentliggjort 31. mai 2017.

Refleksjonsnotatet presenterer mulige initiativer for å skape et tettere eurosamarbeid.

Formålet er å gi økt velferd til alle og samtidig øke euroområdet og dets medlemsland økt motstandskraft mot økonomiske sjokk. Forslagene tar utgangspunkt i rapporten om samme emne fra EUs fem presidenter (for Kommisjonen, Det europeiske råd, Eurogruppen, Den europeiske sentralbanken og Europaparlamentet) i juni 2015. Tiltakene skal gjennomføres gradvis. Målsettingen er å ferdigstille ØMU-arkitekturen med en makroøkonomisk stabiliseringsfunksjon og et eget eurofinansdepartement innen 2025. I Kommisjonens modell vil Eurogruppen være beslutningstakeren, mens finansdepartementet vil forberede beslutningene og gjennomføre dem.

Kommisjonen, som ønsker at det tettere ØMU-samarbeidet skal bygge på en bred enighet, oppfordrer alle interesserte til å komme med innspill, særlig om tiltak i perioden 2020-25

Rapporten ligger [her](#).

Innføringen av euro fra 1999, som er valutaen for 340 millioner mennesker, er en av EUs mest betydningsfulle resultater. Den har bidradd til prisstabilitet og gjort det enklere å handle og reise over landegrensene.

Finanskrisen i 2008-09 avdekket imidlertid mange mangler ved det gjeldende ØMU-oppsettet. Ved presentasjonen av refleksjonsnotatet uttrykte økonomikommisær Moscovici at det nå var på tide å ferdigstille arbeidet som ble startet opp med Maastrichttraktaten i 1992. Den reelle økonomiske konvergensen mellom deltakerlandene i euroens første år har delvis vært illusorisk. Det er derfor nødvendig å sette i verk tiltak for å gjøre euro til et verktøy for felles velstand. Uten en slik utvikling vil borgerne begynne å stille spørsmål ved hensikten med den felles valutaen.

Visepresident Dombrovskis viste til at euro bør være åpen for alle EU-land. Han minnet også om at samtlige EU27-land unntatt Danmark, som har et formelt unntak fra Maastrichttraktaten (senere inkorporert i EUs traktater), forventes å slutte seg til eurosamarbeidet når de oppfyller kriteriene. Det er ikke – og foreslås heller ikke i refleksjonsnotatet – en bestemt tidsfrist for slik deltakelse. Han understreket at et tettere eurosamarbeid må basere seg på medlemslands ansvarlighet og felles solidaritet. Permanente overføringer mellom kreditor- og debitorland er uaktuelt.

Kommisjonen foreslår at det tettere eurosamarbeidet gjennomføres i to faser: 1) i perioden frem til Europaparlamentsvalget våren 2019¹ og 2) i perioden 2020-25 for mer omfattende tiltak.

Arbeidet i begge fasene sikter mot gradvis å etablere en finansmarkedsunion og en økonomisk og finanspolitisk union samtidig som «eurosystemet» underlegges økt demokratisk ansvarliggjøring og effektiv styring. *Finansmarkedsunion* er viktig for å øke den

¹ Tiltakene i denne fasen er langt på vei de samme som ble foreslått av EUs fem presidenter for perioden frem til 30. juni. Enkelte tiltak er allerede vedtatt. Dette gjelder blant annet etableringen av nasjonale produktivitetsråd og et felles finanspolitisk råd.

finansielle stabiliteten i euroområdet, blant annet ved å redusere de samfunnsøkonomiske konsekvensene av bankkriser. *Økonomisk og finanspolitisk union* står sentralt for å gjøre euroområdet mer robust overfor eksterne sjokk gjennom finanspolitiske utjevningsevner og strukturreformer. Samtidig er det viktig å sørge for reell økonomisk konvergens mellom medlemslandene.

Tiltak i perioden til 2019

Gjennomføring av en ekte finansmarkedsunion

I denne fasen vil ferdigstilling av lovgivningen knyttet til bankunionen og kapitalmarkedsunionen stå sentralt. Disse tiltakene og nedbygging av misligholdte banklån er sentrale for økt finansiell stabilitet i euroområdet, blant annet ved at koblingen mellom bankproblemer og statskassen reduseres og ved å gjøre næringslivet mindre avhengig av bankene.

Bankunionens felles tilsynsmyndighet (SSM) er på plass og krisehåndteringsfondet (SRF) for banker er vedtatt og under oppbygging. Det gjenstår imidlertid å etablere en offentlig bremsekloss (backstop) for SRF og et felles innskuddsgarantifond (EDIS). ECOFIN har vedtatt et veikart for gjennomføringen av de gjenværende elementene, der risikoreduksjon i landenes bankvesen skal gå forut for og parallelt med risikospredning i form av gjensidige ordninger. (Selv om vedtak skulle bli fattet om backstop og EDIS innen 2019, vil ordningene ikke være gjennomført fullt ut før i 2025.)

Kapitalmarkedsunionen ble lansert i september 2015. Ifølge Kommisjonens handlingsplan skal lovgivningen knyttet til denne ferdigstilles innen 2019. Planen omfatter tiltak på en rekke områder for å redusere europeiske bedrifters (særlig SMB-ers) avhengighet av banklån. Kommisjonen har fremmet mange konkrete forslag, men behandlingen i Rådet og særlig Europaparlamentet har gått saktere enn man hadde håpet.

Kommisjonen tilrår at det vedtas en strategi for å redusere det store omfanget av *misligholdte banklån*. Strategien vil bestå av styrket tilsyn, utvikling av annenhåndsmarked for slike lån, strukturelle forhold (inkludert insolvens) og restrukturering av banksystemet.

Gjennomføring av en mer integrert økonomisk og finanspolitisk union

Under denne overskriften vil arbeidet med å styrke samordningen av den økonomiske politikken i regi av det *europeiske semesteret* fortsette.

Kommisjonen vil gi økt *teknisk assistanse*. Slik assistanse er tenkt å spille en sentral rolle i arbeidet med å støtte kapasitetsbygging og bidra til konvergens mellom medlemslandene. Rådet og Europaparlamentet har nylig vedtatt et program på 142,8 millioner euro for perioden 2017-20 til å bistå medlemslandene (alle EU-land) med å gjennomføre strukturreformer.

I denne fasen vil man også starte arbeidet med neste langtidsbudsjett (MFF2021-20xx) og planleggingen av en makroøkonomisk stabiliseringsfunksjon.

Demokratisk styring og styrking av institusjonene i euroområdet

Kommisjonen vil i denne fase foreslå en styrket og mer formalisert dialog med Europaparlamentet. (Dette punktet ble ytterligere aktualisert i vår da Eurogruppens formann pga. andre nødvendige gjøremål ikke kunne møte i en plenumssesjon for å drøfte det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas.)

Arbeidet med å etablere en felles ekstern representasjon for euroområdet vil fortsette.

Kommisjonen vil også fremme forslag om å integrere «Finanspakten» (Fiscal Compact) i EU-lovgivningen. Finanspakten er en del av den mellomstatlige traktaten om stabilitet, samordning og styring i Den økonomiske og monetære union (TSCG), gjeldende fra 1.1.2013.

Tiltak i perioden 2020-25

ØMU-arkitekturen skal ferdigstilles innen 2025. Dette krever mer omfattende tiltak innenfor de tre hovedområdene som er omtalt over.

Gjennomføring av en ekte finansmarkedsunion

- a) Ferdigstilling av bank- og kapitalmarkedsunionen.
- b) Overgang til utstedelse av såkalte «European safe asset». Dette innebærer å bunte samme ulike lands statsgjeld i ett verdipapir for salg til investorer (Sovereign bond-backed securities). Formålet med tiltaket er å øke etterspørselen etter statsgjeld utstedt av relativt svake økonomier og å få bankene til å bedre risikohåndteringen ved å diversifisere porteføljene. Ren utstedelse av euroobligasjoner, som har vært kraftig kritisert av Tyskland, foreslås m.a.o. ikke i denne omgang.
- c) Den regulatoriske behandlingen av statsobligasjoner vil bli gjennomgått. I dag er det ikke kapitalkrav til bankers beholdning av statsobligasjoner. For å gi bankene incentiver til å kjøpe «European assets», må disse gis tilsvarende særbehandling. En diversifisering av bankenes plassering bort fra eget lands statsobligasjoner vil på sikt bidra til økt finansiell stabilitet og svakere kobling mellom bankene og staten. Samtidig ser Kommisjonen en kortsiktig risiko for at dette kan gi betydelig nedslag av bankers beholdning av eget lands statsobligasjoner, som kan påvirke den finansielle stabiliteten i euroområdet som helhet. Det tas derfor til orde for at bank- og kapitalmarkedsunionen må være ferdigstilt før det kan bli aktuelt å gjennomføre endringer i den regulatoriske behandlingen av statsobligasjoner².

Gjennomføring av en mer integrert økonomisk og finanspolitisk union

- a) Konvergenstandarder vil bli etablert og knyttet til en sentral stabiliseringsfunksjon (se nedenfor).
- b) En makroøkonomisk stabiliseringsfunksjon for euroområdet vil bli utviklet og iverksatt. Kommisjonen fremfører at dette har mange fordeler: Den kan komplementere nasjonale budsjettstabilisatorer ved alvorlige asymmetriske sjokk og bidra til den samlede makroøkonomiske politikken dersom pengepolitikken (i sjeldne tilfeller) skulle nå sin grense. Kommisjonen trekker frem at stabiliseringsfunksjonen ikke skal føre til permanente overføringer og at faren for moral hazard må minimaliseres. Stabiliseringsfunksjonen skal heller ikke duplisere den rollen ESM (euroområdets krisefinansieringsmyndighet) har i dag. Det fremføres videre at funksjonen skal utvikles på EU-nivå og være åpen for samtlige EU-medlemmer. Det presiseres også at den skal være strengt betinget av sunn politikk, herunder blant annet overholdelse av budsjettregelverket og reformanbefalinger.

² Baselkomiteen har iverksatt et arbeid med å gjennomgå den regulatoriske behandlingen av bankers beholdning av statsobligasjoner. Kommisjonen har tidligere antydnet at den vil avvente resultatet av dette arbeidet før evt. endringer i kapitalkravene vil bli foreslått i EU. The Committee's review of the regulatory treatment of sovereign exposuresThe Committee's review of the regulatory treatment of sovereign exposures

Kommisjonen har antydnet at stabiliseringsfunksjonen kan omfatte en ordning for samfinansiering av arbeidsledighetstrygd, en ordning for å kunne gjennomføre prioriterte infrastrukturinvesteringer ved resesjon og/eller et fond for dårlige tider (rainy day fund).

- c) Gjennomføringen av EUs neste langtidsbudsjett (MFF 2021-xx) med sterkere forbindelse mellom støtte over EU-budsjettet og gjennomføring av strukturreformer i medlemslandene.
- d) Det vil også bli gjennomført forenkling av Stabilitets- og vekstpaktens budsjett-regelverk.

Demokratisk styring og styrking av institusjonene i euroområdet

Under denne overskriften skal følgende tiltak gjennomføres:

- a) Eurogruppen etableres som en offisiell rådsformasjon med fast formann på heltid. Planen er at den da skal ha beslutningskompetansen i økonomisk politikk, mens Kommisjonen overvåker om regelverket følges. Videre ser Kommisjonen for seg at funksjonene til den faste Eurogruppeformannen og ØMU-kommissæren etter hvert blir slått sammen.
- b) Felles ekstern representasjon for euroområdet. Kommisjonen tilrår at medlemslandene vedtar Kommisjonens forslag innen 2019 slik at euroområdet kan ha en felles representasjon i IMF innen 2025.
- c) Integrasjon av gjenstående mellomstatlige arrangementer i EUs legale rammeverk.
- d) Etablering av et eurofinansdepartement med egen finansminister. Kommisjonen tenker seg at man på et senere tidspunkt kan samle funksjoner som overvåking av euroområdet og dets medlemsland i et eurofinansdepartement med støtte fra det etablerte finanspolitiske rådet. I tillegg vil departementet kunne få ansvar for å utstede «European safe assets» og den makroøkonomiske stabiliseringsfunksjonen. For å sikre en hensiktsmessig maktbalanse i systemet vil Eurogruppen, som omtalt i a) ovenfor, bli tillagt beslutningsrollen. Med økt beslutningsmakt er det samtidig viktig å sikre europaparlamentarisk kontroll over de felles økonomiske, finanspolitiske og finansielle virkemidlene.
- e) Etableringen av Europas pengefond (EMF). EMF vil bygge videre på dagens ESM. Kommisjonen ser for seg at EMF muligens kan spille rollen som bankunionens felles bremsekloss i tillegg til dagens ESM-funksjon som krisefinansieringsmekanisme for medlemslandene.

Tabellen nedenfor viser Kommisjonens skisse til et tettere ØMU-samarbeid.

ANNEX 1. A POSSIBLE ROADMAP TOWARDS THE COMPLETION OF THE ECONOMIC AND MONETARY UNION BY 2025

PERIOD 2017-2019	
FINANCIAL UNION	ECONOMIC AND FISCAL UNION
<p>BANKING AND CAPITAL MARKETS UNION</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Implementation of further risk-reducing measures for the financial sector ✓ Strategy to reduce non-performing loans ✓ Setting up of a common backstop for the Single Resolution Fund ✓ Agreement on a European Deposit Insurance Scheme ✓ Finalisation of Capital Markets Union initiatives ✓ Review of European Supervisory Authorities – first steps towards a single European capital markets supervisor ✓ Work towards establishing Sovereign Bond-Backed Securities for the euro area 	<p>ECONOMIC AND SOCIAL CONVERGENCE</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Further strengthening the European Semester of economic policy coordination ✓ Greater technical assistance ✓ Work on convergence standards <p>PREPARATION OF THE NEW EU MULTIANNUAL FINANCIAL FRAMEWORK</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Stronger focus on support to reforms and greater links with euro area priorities <p>FISCAL STABILISATION FUNCTION</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Reflection on establishing a fiscal stabilisation function
<p>DEMOCRATIC ACCOUNTABILITY AND EFFECTIVE GOVERNANCE</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Strengthened and more formalised dialogue with the European Parliament ✓ Progress towards a stronger external representation of the euro area ✓ Proposal to integrate the Fiscal Compact into the EU legal framework 	
PERIOD 2020-2025	
FINANCIAL UNION	ECONOMIC AND FISCAL UNION
<p>CONTINUOUS IMPLEMENTATION OF CAPITAL MARKETS UNION INITIATIVES</p> <p>ROLL-OUT OF THE EUROPEAN DEPOSIT INSURANCE SCHEME</p> <p>TRANSITION TO THE ISSUANCE OF A EUROPEAN SAFE ASSET</p> <p>CHANGES TO THE REGULATORY TREATMENT OF SOVEREIGN EXPOSURES</p>	<p>ECONOMIC AND SOCIAL CONVERGENCE</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ New convergence standards and link with central stabilisation function <p>CENTRAL STABILISATION FUNCTION</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Decision on design, preparation of implementation and beginning of operations <p>IMPLEMENTATION OF THE NEW EU MULTIANNUAL FINANCIAL FRAMEWORK</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Stronger focus on incentives for reforms <p>SIMPLIFICATION OF THE RULES OF THE STABILITY AND GROWTH PACT</p>
<p>DEMOCRATIC ACCOUNTABILITY AND EFFECTIVE GOVERNANCE</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Full-time permanent chair of the Eurogroup ✓ Eurogroup established as an official Council configuration ✓ Fully unified external representation of the euro area ✓ Integration of remaining intergovernmental arrangements in the EU legal framework ✓ Setting-up of a euro area Treasury ✓ Setting-up of a European Monetary Fund 	

Source: European Commission

Kommentarer

Til tross for svak økonomisk utvikling siden finanskrisen i 2008-09 er støtten nå økende og har kommet opp i 72 pst. av alle euroborgere.

Stemningen blant medlemslandene for et tettere samarbeid på det økonomiske området har vært relativt laber de senere årene. Noe av dette kan tilskrives forsiktighet i perioden frem mot den britiske folkeavstemningen i juni i fjor og usikkerheten etter at britene stemte nei. Viktige parlamentsvalg i land med store anti-EU-partier har også bidratt til den avventende holdningen. Det franske presidentvalget i mai har imidlertid gitt grunnlag for håp om ny fremdrift i integrasjonsarbeidet generelt og ØMU-samarbeidet spesielt. President Macron har lenge tatt klart til orde for et nærmere eurosamarbeid, herunder om et budsjett for euroområdet administrert av en euro-finansminister.

Kommisjonen håper at Frankrikes nyvalgte president Macron kan bli en pådriver for reformer. Etter det franske presidentvalget har også den tyske regjeringen stilt seg mer positiv. I en felleserklæring fra det første møtet mellom den nye franske finansministeren og hans tyske kollega heter ble det uttalt at en tettere samordning og integrasjon av den økonomiske politikken er nødvendig for å nå reell økonomisk konvergens i euroområdet. De to landene ble på statsledernivå også enige om å nedsette en arbeidsgruppe (task force) som skal vurdere reformer. Imidlertid må nok Macron vise solid evne til reform og budsjett-ansvarlighet på hjemmebane før Tyskland går med på omfattende reformer i euroområdet. Det samme gjelder Italia, som euroområdets tredje største økonomi, som også må vise langt større evne til å håndtere bankkrisen og andre strukturelle svakheter samt få den høye offentlige gjelden på en nedadgående kurs. (Kommisjonens klarsignal noen dager etter offentliggjøringen av refleksjonsnotatet til at den italienske regjeringen kan bidra finansielt til å redde banken Monte Paschi di Siena (MPS), viser at Kommisjonen, som skal være den objektive vokter av regelverket, er med på å tøyne regelverket. Fjerning av bankkrisefinansiering fra statskassen var blant de viktigste tiltakene som ble gjennomført etter finanskrisen.)

Selv om Tyskland og Frankrike har blitt enige om å samarbeide om et nærmere eurosamarbeid, vil man nok også fremover se stor avstand mellom de to landene og generelt mellom grupper av land om forutsetningene for et slikt samarbeid. Dette gjelder innholdet i risikoreduksjonen i banksektoren som Tyskland og andre nordlige land krever for å delta i risikospredningen i form av felles offentlig backstop for bankkrisehåndteringsfondet og den felles banksikringsordningen. Videre vil vanskelige temaer være strengheten i overholdelse av budsjettregelverk mv. og utformingen og størrelsen på den makroøkonomiske stabilitetsfunksjonen. Selv om det er bred støtte til opprettelse av EMF, er det betydelig uenighet om hvilke oppgaver pengefondet bør ha. Forslaget om verdipapirisering av statsobligasjoner i stedet for utstedelse av euroobligasjoner direkte, er nok dels fremmet for å komme Tyskland noe i møte.

Europarlementariker Markus Ferber (toneangivende tysk konservativ politiker i parlamentets økonomikomité – ECON) uttalte raskt etter fremleggelsen av refleksjonsnotat at «vi trenger ikke noen nye institusjoner, nye fond eller ny kompetanse på EU-nivå».

Eurogruppen og ECOFIN

- Eurogruppen og IMF klarte ikke å komme til enighet om betingelsene for IMF's finansielle deltakelse i det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas. Tyskland krever slik deltakelse for at programmet skal fortsette.
- Enighet i ECOFIN om nytt direktiv for å avgjøre dobbeltbeskatningsaker.
- ECOFIN godkjente en handlingsplan for avvikling av nasjonale hindre for grense-kryssende kapitalbevegelser.
- ECOFIN vedtok Kommissjonens forslag under prosedyren for makroøkonomiske ubalanser. Utviklingen i Italia, Portugal og Kypros skal følges nøye.

Eurogruppen 22. mai

Eurogruppens møte kom i all hovedsak til å dreie seg om tilpasningsprogrammet for Hellas. Øvrige saker på dagsordenen var de økonomiske utsiktene for euroområdet og postprogramgjennomgangen av Spania.

Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas

Europakommisjonen (på vegne av eurolandene) undertegnet i august 2015 en intensjonsavtale (MoU) med Hellas om et tredje økonomisk tilpasningsprogram siden 2010. Det nye programmets varighet er tre år og har en totalramme på 86 mrd. euro. Av dette ble 31,7 mrd. euro utbetalt i løpet av 2015 og 2016.

Den andre statusgjennomgangen, som startet i slutten av oktober, omfatter en rekke spesifiserte reform-/budsjetttiltak innen fire hovedpilarer. Disse pilarene er 1) ratifikasjon av den mellomlangsigtede budsjettplanen, som omfatter mål for det rentekorrigerede budsjettoverskuddet (primæroverskuddet) i 2018 og på mellomlag sikt, 2) arbeidsmarkedsreformer i tråd med beste praksis i EU, herunder når det gjelder gruppeoppsigelser og kollektive forhandlinger, 3) bedre forretningsklimaet gjennom liberalisering av frie yrker, vedta lov om lisenser, redusere byråkratiske hindre, investeringshindre og andre tiltak for å bedre konkurransevnen og 4) avklare med kreditorene hvilke statlige eiendeler og foretak som skal bli overført til det nye privatiserings- og investeringsfondet.

Målet var å ferdigstille statusgjennomgangen i løpet av kort tid slik at IMF skulle kunne ta stilling til finansiell deltakelse innen utgangen av 2016. Tyskland krever IMF-deltakelse for at programmet skal fortsette. Timeplanen holdt ikke, og det var tilnærmet stillstand i forhandlingene i flere måneder. Det har vært betydelig uenighet mellom Hellas og kreditorene, særlig IMF, og kreditorene imellom. Sistnevnte gjaldt kravet om at EU-siden måtte gi betydelig gjeldslette for å gjøre den greske gjelden bærekraftig.

Hastverket med å komme i mål med andre statusgjennomgang har ikke vært følt så prekært som ved tidligere anledningen ettersom Hellas ikke har behov for nye lån før i juli 2017. Det har imidlertid blitt stadig klarere at usikkerheten om programmet har bidratt til svekket tillit

Kommende møter

Maltas formannskap våren 2017

Eurogruppen og ECOFIN:
15.-16. juni

Det europeiske råd:
22.-23. juni

Estlands formannskap høsten 2017

(foreløpige møtedatoer)

Eurogruppen og ECOFIN:
10.-11. juli
24. juli (budsjett)

15.-16. september (uformelt)

9.-10. oktober (Luxembourg)

6.-7. november

17. november (budsjett)

4.-5. desember

Det europeiske råd:
19.-20. oktober
14.-15. desember

og svakere økonomisk utvikling (negativ vekst i 4. kvartal 2016 etter oppsving i de to foregående kvartalene).

De siste par månedene har arbeidet med å ferdigstille statusgjennomgangen blitt trappet opp. Det har vært forhandlinger i flere runder på politisk nivå etter Eurogruppens møte i mars under ledelse av formann Dijsselbloem. I tillegg til ovennevnte elementer har en i disse forhandlingene inkludert ytterligere innstramming på 2 pst. av BNP fra 2019/20 for i større grad å sikre et rentekorrigert budsjettoverskudd (primæroverskudd) på minst 3,5 pst. av BNP på mellomlang sikt. Den inngåtte avtalen omfatter en innstramming i pensjonssystemet svarende til 1 pst. av BNP fra 2019 og skatteinnstramming med et tilsvarende beløp fra 2020 (2019 dersom dette er nødvendig for å sikre budsjettmålet). Avtalen omfatter også vekstfremmende finanspolitiske tiltak, som skal iverksettes dersom budsjettkravet overoppfylles.

Greek Minister of Finance Euclid Tsakalotos and Italian Minister of Economy and Finance Pier Carlo Padoan. Photo: European Union

Tekniske eksperter fra EU-institusjonene og IMF kom 2. mai til enighet med Hellas om andre statusgjennomgang. Denne inneholdt 140 reform- og budsjetttiltak innenfor områdene omtalt ovenfor. Partene er også enige om at kravet om et gresk primæroverskudd på 3,5 pst. av BNP skal gjelde for perioden 2018-22.

Samtlige tiltak må vedtas før ny utbetaling av lån kan finne sted (prior action).

I Eurogruppens møte orienterte Kommisjonen om at den greske nasjonalforsamlingen hadde vedtatt en stor pakke med budsjett- og reformtiltak 18. mai. Denne omfatter blant annet de nye pensjons- og skatteinnstrammingene, noen vekstfremmende tiltak og tiltak for å støtte lavinntektsgrupper. Per 22. mai var 110 tiltak gjennomført. Det gjensto blant annet å vedta enkelte arbeidsmarkedsreformer, tiltak for å håndtere misligholdte lån og antikorrupsjonstiltak. Eurogruppen ga den greske regjeringen honnør for arbeidet som var gjort. Finansminister Tsakalotos lovet at de resterende tiltakene ville bli gjennomført innen midten av juni.

Diskusjonen i det syv timer lange møtet kom i hovedsak til å dreie seg om hvilken gjeldslette som må til for å få IMF til å delta finansielt i programmet.

Eurogruppens utgangspunkt er avtalen fra mai 2016³ om at man først skal ta stilling til ytterligere gjeldslette etter programmets slutt i 2018. Lettelser skal dessuten kun gis dersom gjeldsutviklingen da ikke anses som bærekraftig og betinget av at Hellas oppfyller avtalen for programmet. I tillegg kommer at ifølge Tysklands finansminister Schäuble er nominell nedskrivning av statsgjeld i euroområdet ulovlig. Et overordnet tak for verdien av gjeldslette er programmets totalramme på 86 milliarder euro med fradrag av utbetalte beløp.

IMFs Europadirektør Thomsen uttrykte at institusjonen ville støtte programmet hvis dette blir supplert med betydelig gjeldslette fra EU-siden. Eurogruppens avtalte opplegg for gjeldslette fra mai 2016 var ikke tilstrekkelig konkret til å kunne vurdere om den greske gjelden er bærekraftig. IMF kunne akseptere at det ikke ble gjennomført nominell gjeldsnedskrivning dersom det ble gitt tilstrekkelige lettelsener i lånebetingelsene. Kravet om bærekraftige offentlige finanser er en forutsetning for at IMF's styre skal gi sin tilslutning til å delta. I tillegg trakk Thomson frem at det var usikkerhet knyttet til den avtalte budsjettkonsolideringen etter at den greske revisjonsretten hadde uttalt at den vedtatte pensjonsreformen kunne være grunnlovsstridig.

En løsning som ble drøftet, var at IMF nå gikk med på å delta finansielt i programmet, men at faktiske utbetalinger bare ville finne sted når euroområdet gjeldslettetiltak er på plass. Den greske finansministeren, som ønsket en klarere beslutning om gjeldslette, gikk sterkt imot en slik løsning.

Flere finansministre uttrykte skuffelse over at man ikke hadde klart å komme til enighet i møtet. Dette gjaldt blant annet Schäuble, som uttrykte at han hadde strukket seg lenger enn eget mandat uten at en tilsvarende fleksibilitet hadde blitt utvist fra andre.

Eurogruppens formann Dijsselbloem uttalte etter møtet at betydelig fremgang var gjort. Det må arbeides videre med å se på nye muligheter for å lukke avstanden mellom partene og samtidig realitetsjustere forventningene. IMF's forutsetninger om gresk BNP-vekst de neste 40 årene er klart mer pessimistiske enn Kommisjonen. Dijsselbloem var optimistisk mht. muligheten for en enighet med IMF under Eurogruppens møte 15. juni slik at utbetaling av nye lån kan finne sted kort tid deretter. Finansminister Tsakalotos uttrykte seg også relativt optimistisk og mente at man ikke behøvde all verdens klokskap for å komme frem til et kompromiss i løpet av tre uker.

Hellas trenger nye lån for å dekke gjeldsbetalinger på over 7 milliarder euro i juli. Etter et evt. godkjenning i Eurogruppen skal nye utbetalinger vedtas av medlemslandene.

Kommentar:

I og med at Hellas har vedtatt de fleste av de avtalte reform- og budsjettiltakene i andre statusgjennomgang og lovet at de resterende skal gjennomføres i løpet av kort tid, står man

³ Aktuelle tiltak er å avstå fra innebygd renteopptrapping i 2018 for lån i tidligere program, bruke overskudd i ESM (euroområdet krisefinansieringsmekanisme) samt ECB (Den europeiske sentralbanken) og andre sentralbanker på greske lån (ANFA og SMP), og ESM vil bruke ubrukte ressurser til å innløse dyre eksisterende lån fra offentlige kreditorer. De meget kostbare IMF-lånene er kandidater her. Dersom det er nødvendig for å holde det greske finansieringsbehovet under gitte terskler, kan det være aktuelt å glatte avdragsprofiler og lette øvrige lånebetingelser i krisefinansieringsmekanismen EFSF.

tilbake med den nødvendige avklaringen mellom IMF og Tyskland (med følge av noen andre land). Denne uenigheten, som har ligget under lenge, må finne sin løsning. Med den store avstanden det er mellom IMF's krav og Eurogruppens «tilbud» om gjeldslette synes en løsning med utgangspunkt i forslaget om styrevedtak om deltakelse nå og utbetaling senere hvis gjeldsletten er tilstrekkelig, mest realistisk hvis IMF skal delta.

Ifølge den greske, engelskspråklige avisen Kathimerini med kildehenvisning «European official» arbeides det med en plan B, som skal kunne gjennomføres høsten 2017 (etter det tyske parlamentsvalget) dersom man ikke kommer til enighet med IMF. Denne har følgende elementer: 1) IMF skal ikke lenger være i førersetet i Hellas-programmet, 2) gjeldsletten vil bli mindre og 3) Hellas må ikke gjennomføre alle tilleggstilltakene vedtatt for 2019-20. (Sistnevnte tiltak ble tatt med for å kunne nå målet om et rentekorrigert budsjettoverskudd på 3,5 pst. av BNP også med IMF's mer pessimistiske vekstforutsetninger.)

Ifølge den samme kilden kan en utbetaling på 7-9 milliarder euro iht. dette opplegget finne sted i slutten av juni. Beslutning om gjeldslette vil tidligst finne sted høsten 2017.

Den økonomiske utviklingen i euroområdet

Den moderate veksten i EU fortsetter. Europakommisjonens vårprognoser viser marginalt bedre utsikter enn anslått i februar. Veksten har først og fremst drahjelp fra en meget ekspansiv pengepolitikk. Risikoen vurderes nå som mer balansert, men er fortsatt på nedsiden – i første rekke pga. skjør banksektor i enkelte land og usikkerhet om USAs økonomisk politikk og handelspolitikk. Anslaget for euroområdet er identisk med IMF's siste World Economic Outlook for 2017 og 0,2 prosentpoeng over i 2018. Privat konsum vil fortsatt være den viktigste vekstkomponenten selv om en avmatning ventes som følge av raskere prisvekst enn lønnsvekst i år. Arbeidsledigheten i 2018 ventes å avta til like under 9 pst. i euroområdet og til 7¼ pst. i EU28, som vil være de laveste nivåene siden 1. halvår 2009. For 2017 og 2018 samlet ventes antallet sysselsatte å øke med 4,1 millioner personer, hvorav 3,4 millioner i euroområdet. Prisstigningen (KPI) i euroområdet, som den siste tiden har tangert 2 pst. (sentralbankens øvre grense) som følge av økte oljepriser, ventes å avta gradvis til 1,3 pst. i 2018 basert på en forutsetning om uendret oljepris. Kommisjonen legger til grunn at den gradvise reduksjonen av budsjettunderskuddet og offentlige gjeld fortsetter.

Eurogruppen fikk en orientering av Kommisjonen og hadde deretter en kort diskusjon.

Postprogramgjennomgang av Spania

EU-institusjonene gjennomførte 24.-26. april sin syvende post-programgjennomgangen av spansk økonomi siden det 18 måneder lange økonomiske tilpasningsprogrammet ble avsluttet i januar 2014. Formålet med denne typen gjennomganger er å vurdere om det er risiko for at vedkommende land ikke vil kunne tilbakebetale lån mottatt under programmet.

Post-programgjennomgangen viser at spansk økonomi har solid vekst og arbeidsledigheten har falt raskt fra et toppnivå 26 pst. i 2013 til 18 pst. Privat sektors gjeld har falt raskt og nærmer seg gjennomsnittet for euroområdet. Omfanget av misligholdte lån har også falt, men er fortsatt høyt. Samlet sett er spanske banker lønnsomme, men inntjeningen er (som i euroområdet generelt) presset. Det offentlige budsjettunderskuddet er på vei ned, men er med 4,5 pst. av BNP i 2016 fortsatt for stort. I uttalelsen vises det til at Kommisjonen vil komme tilbake til vurderingen om budsjettutviklingen i mai.

EU-institusjonene konkluderer med at reformarbeidet må fortsette for å få ned den høye arbeidsledigheten, særlig blant ungdom, og øke produktivitetsveksten for å sikre en balansert, varig og inklusiv vekst på lang sikt. Videre advares det mot å reversere tidligere gjennomførte reformer.

Eurogruppen fikk en kort orientering om statusgjennomgangen og konstaterte at det ikke er risiko for at lånene fra euroområdetets krisefinansieringsmekanisme. ESM, ikke blir tilbakebetalt.

Eurogroup President Jeroen Dijsselbloem and (new) French Minister of Economy Bruno Le Maire. Photo: European Union

ECOFIN 23. mai

ECOFIN ble enige om et nytt direktiv om konfliktløsningsmekanismer i dobbeltbeskatningsaker og hadde en policy-diskusjon om direktivforslaget om felles grunnlag i selskapsskatten. Videre drøftet ECOFIN makroøkonomiske ubalanser, samt kapitalmarkedunionen og hindre for frie kapitalbevegelser.

Pressemeldinger og konklusjoner fra møtet ligger [her](#).

Mekanismer for å avgjøre dobbeltbeskatningsaker

ECOFIN oppnådde enighet om et nytt direktiv om mekanismer for å avgjøre dobbeltbeskatningsaker.

[Direktivforslaget](#) ble fremmet av Kommisjonen i oktober 2016 som en del av en større [selskapsskattepakke](#). Forslagene ble presentert i ECOFIN-møtet i november 2016 og er omtalt i [Økonominytt nr. 10/2016](#).

Til mai-møtet forelå det et [kompromissforslag](#) fra det maltesiske formannskapet. Kompromissforslaget fikk støtte fra alle medlemslandene, og møteleder Scicluna kunne oppsummere diskusjonen med at det forelå en enstemmig politisk enighet om forslaget.

Direktivet innebærer at medlemslandene skal implementere klageregler for dobbeltbeskatningsaker hvor to eller flere EU-land er involvert. Videre skal det implementeres nasjonale regler for å klagebehandling etter Mutual Agreement Procedure (MAP). Når det er åpnet MAP, gis landene en frist på 2 år til å komme til enighet. Dersom MAP ikke fører fram innen denne fristen, gir direktivet rett til tvisteløsning gjennom voldgift. På initiativ fra skattyter oppnevnes det en rådgivende komité bestående av uavhengige medlemmer og representanter fra de berørte skattemyndighetene. Den rådgivende komiteen skal avgjøre en uttalelse med anbefalt tvisteløsning innen 6 måneder (med mulig forlengelse med 3 måneder). Deretter gis medlemslandenes skattemyndigheter 6 måneders frist til å komme med en bindende avgjørelse i saken. Om denne fristen oversittes, blir den rådgivende komiteens anbefaling bindende.

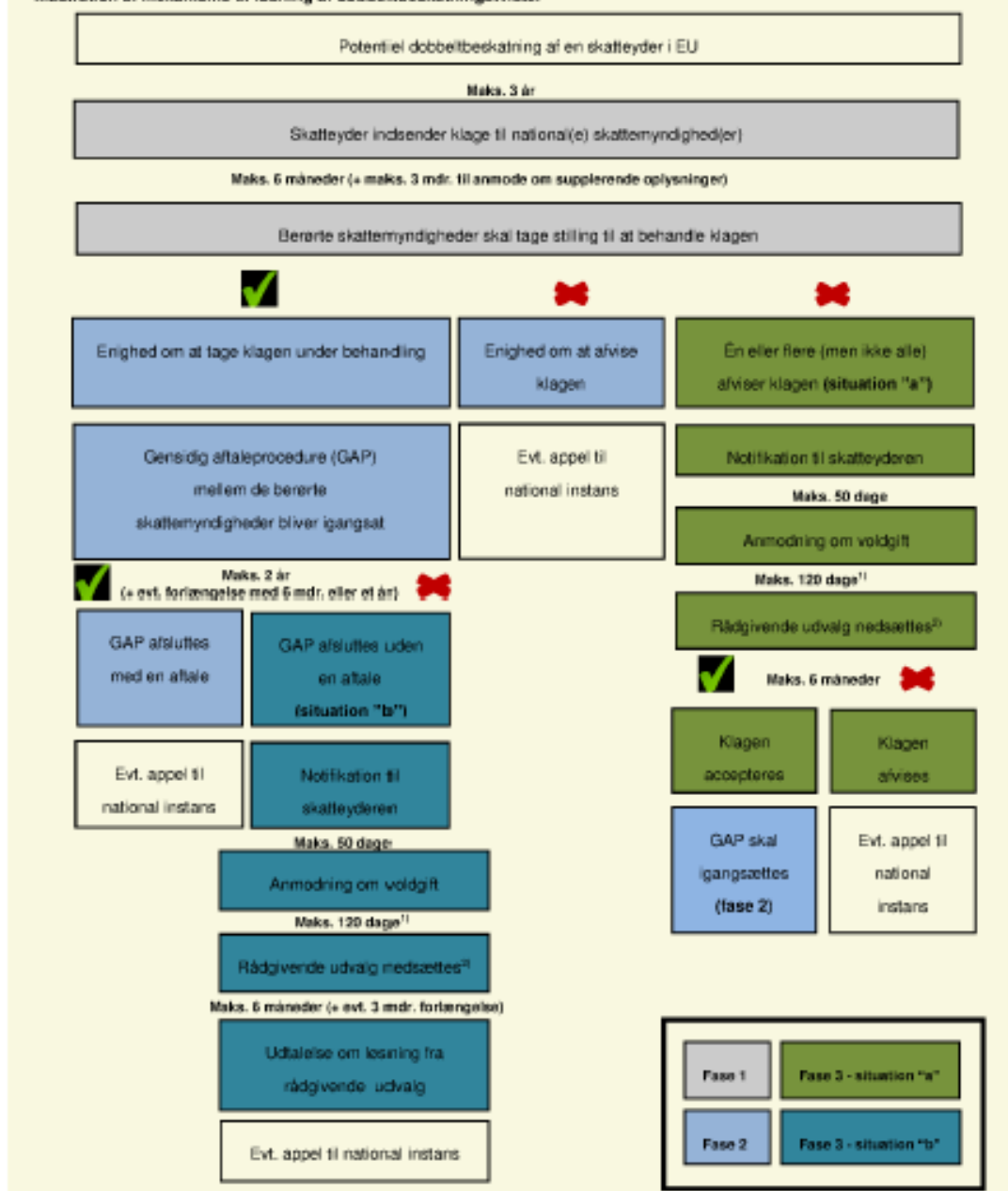
Direktivets prosess for løsning av dobbeltbeskatningsaker mellom medlemsland er illustrert i figuren nedenfor.

Direktivet er basert bl.a. på Mutual Agreement Procedures (MAP), som allerede er innarbeidet av medlemsstatene i nasjonal rett og i EUs «Union Arbitration Convention». Formålet med direktivet er å forbedre og effektivisere tvisteløsningsmekanismer bl.a. gjennom å gi reglene bredere anvendelsesområde (dekke flere typer tvistesaker) og gi skattyter bedre informasjon.

Bilag 1. Illustration af mekanismer til bilæggelse af tvister

Figur 1

Illustration af mekanisme til løsning af dobbeltbeskatningstvister

Ann.: 1) Hvis et rådgivende udvalg ikke udpeges inden for fristen på 120 dage, kan skatteyderen gå til de nationale domstole for at få et rådgivende udvalg udpeget. 2) De berørte skattemyndigheder kan aftale, at der nedsættes et udvalg til alternativ tvistbilæggelse, der kan afvige fra et rådgivende udvalg, jf. direktivforslaget med hensyn til sammensætning og form, og kan benytte sig af andre procedurer eller metoder til bilæggelse af tvisten, så længe det fører til afgivelsen af en bindende udtalelse om løsningen af tvisten inden for fristen (de 6 mdr. + evt. 3 måneders forlængelse).

Kilde: Kommissionen, 2017 og egen fremstilling.

Kilde: EU-oplysningen, [Samlenotat vedr ECOFIN 23 maj 2017](#).

Kompromisset i ECOFIN innebærer endringer i forhold til Kommissionens oprindelige forslag bl.a. når det gælder direktivets virkeområde og hvilke kvalifikationer lederen af rådgivende komiteer må inneha.

Direktivets virkeområde omfatter etter enigheten i ECOFIN tvister mellom medlemslandene knyttet til tolkning av skatteavtaler eller EUs voldgiftskonvensjon. Kommissionens oprindelige

forslag omfattet dobbeltbeskatning av ervervsinntekt innenfor EU. Endringen innebærer dels en utvidelse av virkeområdet, siden andre inntekter enn ervervsinntekt nå er omfattet. Samtidig innebærer endringen en innstramning av virkeområdet, siden tvister som ikke er knyttet til tolkning av skatteavtale eller voldgiftskonvensjonen, faller utenfor.

Kompromissforslaget er også endret i forhold til Kommisjonens forslag for å sikre en uavhengig leder. Ifølge direktivet det nå er enighet om, skal lederen av rådgivende komité i utgangspunktet være en dommer. Imidlertid åpnes det for å avvike fra dette vilkåret dersom skattemyndighetene i alle berørte medlemsland og de uavhengige medlemmene i komiteen blir enige om det. I Kommisjonens opprinnelige forslag ble det ikke stilt andre krav til lederens kvalifikasjoner enn til de uavhengige medlemmene i komiteen.

Europaparlamentet må avgi uttalelse om direktivet før det formelt kan vedtas. Etter planen skal Parlamentet behandle saken 8. juni.

CCCTB: Felles selskapsskattegrunnlag

EUs finansministre hadde en policy-diskusjon om direktivforslaget om felles selskapsskattegrunnlag i EU. Forslaget ble lagt fram av Kommisjonen 25. oktober 2016 som del av [selskaps-skatteformen](#). I tillegg til [forslaget](#) om felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB), la Kommisjonen også frem et [forslag](#) til direktiv som innebærer *konsolidering* over landegrensene (CCCTB). Direktivene skal behandles i to trinn der medlemslandene skal bli enige om et felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB) før diskusjonene om et konsolidert grunnlag (CCCTB) skal starte. Direktivutkastene ble første gang diskutert av EUs finansministre på ECOFIN-møtet i november. En beskrivelse av forslaget og den tidligere diskusjonen i ECOFIN finnes i [Økonominytt nr. 10/2016](#).

Kommisjonen fremmet allerede i 2011 et forslaget om et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten. Dette forslaget nådde aldri enighet i Rådet, og ble formelt trukket da Kommisjonen fremmet de nye direktivforslagene i oktober 2016. Kommisjonen foreslår at grunnlaget i selskapsskatten skal være obligatorisk for selskap som er del av et konsern eller gruppe med konsolidert årlig omsetning over 750 mill. euro. Selskap som er del av et konsern eller grupper med lavere årlig omsetning, kan velge å skattlegges etter det felles grunnlaget.

Til ECOFIN-møtet forelå det et [notat fra Rådets generalsekretariat](#) der status for de tekniske diskusjonene av forslaget oppsummeres. I lys av tiltakende internasjonal konkurranse og med et mål om å gjøre EU og medlemslandene mer konkurransedyktige, inviteres det til diskusjon om forslaget til felles (konsolidert) selskapsskattegrunnlag inneholder de elementene som er nødvendig for å oppnå den riktige balansen mellom harmonisering og fleksibilitet.

Møteleder og maltesisk finansminister Scicluna åpnet diskusjonen ved å be om ECOFINs syn på tre nye elementer i forslaget om felles skattegrunnlag: Superfradrag for FoU-kostnader, fradrag for ny egenkapital (Allowance for growth and investment – AGI), og den midlertidige løsningen for underskuddsfradrag over landegrensene. Dette er i tråd med [rådskonklusjonene](#) fra 6. desember 2016 der ECOFIN uttrykte arbeidet med direktivene i første omgang skal fokusere på elementer som er nye i forhold til 2011-forslaget.

Superfradraget for FoU-kostnader slik det er foreslått av Kommisjonen er svært sjenerøst. I tillegg til ordinær fradragsføring av FoU-kostnader, gir «superfradraget» rett til tilleggsfradrag for opptil 50 pst. av FoU-kostnadene. Små oppstartsselskaper kan kreve «superfradrag» for alle sine FoU-kostnader, altså et samlet fradrag på 200 pst. av FoU-kostnadene.

Fradraget for ny egenkapital (Allowance for growth and investment – AGI) har som formål å jevne ut den skattemessige skjeve behandlingen av gjelds- og egenkapitalfinansiering. Fradraget er beregnet ved økningen i egenkapital multiplisert med en rente og skal etter forslaget gis i 10 år.

Den midlertidige løsningen for fradragsføring av underskudd over landegrensene skal gjelde frem til konsolideringsdirektivet (CCCTB) trer i kraft. Forslaget innebærer at underskudd fra direkte eide konsernselskaper eller faste driftssteder i andre medlemsstater kan motregnes overskudd i morselskapet. Når datterselskapet kommer i overskuddsposisjon, men senest etter fem år, skal en verdi tilsvarende det overførte underskuddet tilbakeføres for beskatning hos datter. Formålet med den midlertidige løsningen er legge til rette for etablering av datterselskaper i andre medlemsland gjennom å motvirke den langsiktige byrden ved å ha et ulønnsomt datterselskap i et annet medlemsland.

I ECOFIN-møtet viste det seg at medlemslandene er tredelt når det kommer til et felles grunnlag i selskapsskatten. Tyskland, Spania og Frankrike er blant landene som er svært positive til et felles grunnlag i selskapsskatten. Frankrikes finansminister Le Maire ba om fortgang i arbeidet med et felles grunnlag med sikte på å bedre konkurransevnen og å stoppe skadelig skattekonkurranse. Den tyske finansministeren Schäuble oppfordret til å fokusere på de elementene som er nødvendige for å bedre konkurransevnen og å styrke det indre markedet.

I den andre enden av skalaen finnes landene som ikke legger skjul på at de ikke ønsker et felles grunnlag i selskapsskatten. Luxembourgs finansminister Gramegna uttalte at enighet om et felles grunnlag kan styrke EUs finansministre politisk, men at det neppe vil styrke europeisk økonomi. Videre påpekte han at forslaget vil virke kompliserende fordi medlemslandene må ha to parallelle skattegrunnlag, at timingen er dårlig fordi det nye skatteomgåelsesdirektivet ATAD ennå ikke har trådt i kraft og at forslagene om AGI og superfradrag for FoU-kostnader må vurderes i forhold til statsstøttereglene. Luxembourg fikk støtte av bl.a. Irland, Kypros, Nederland, Latvia og Ungarn.

Mr Pierre GRAMEGNA, Luxembourg Minister of Finance and Ms Magdalena ANDERSSON, Swedish Minister for Finance. Photo: European Union

Mange av medlemslandene er i utgangspunktet positive til formålet med forslaget om et felles grunnlag i selskapsskatten, men ønsker mer fleksibilitet på nasjonalt nivå. Enkelte land som Østerrike uttrykte at ordninger som AGI og superfradraget for FoU-kostnader må overlates til det enkelte medlemsland å utforme. Danmarks finansminister uttalte at medlemslandene måtte få mer fleksibilitet for å innføre regler mot overskuddsflytting og skattetilpasning. Han uttrykte også at forslaget vil innebære et smalere grunnlag enn det danske, og at det er uheldig utfra provenymessige og effektivitetsmessige hensyn. Han fikk støtte fra mange andre medlemsland når det gjaldt at de provenymessige effektene av forslaget måtte utredes bedre.

Kommisær Moscovici advarte mot fleksibilitet på medlemsstatsnivå som kan underminere fordelene ved et felles konsolidert grunnlag i selskapsskatten. Han inviterte til samarbeid om å belyse de provenymessige effektene av forslaget.

Den maltesiske finansministeren oppsummerte diskusjonen med at det var nødvendig å innarbeide mer fleksibilitet i reglene slik at grunnlaget kan skreddersys for å ta hensyn til nasjonale særegenheter i det enkelte medlemsland. Det tekniske arbeidet med et felles grunnlag i selskapsskatten vil fortsette med utgangspunkt i ECOFINs diskusjon.

Det europeiske semesteret – makroøkonomiske ubalanser

Kommisjonen la i februar 2017 frem resultatene fra dybdeanalysene om makroøkonomiske ubalanser i 13 land – seks færre enn i fjor. Samtlige land som ble gjennomgått i år ble også undersøkt i fjor.

Sammenlignet med varslingsrapporten fra november 2016 har Kommisjonen i dybdeanalysen fjernet Finland fra listen over land med makroøkonomiske ubalanser. Tyskland, Irland, Spania, Nederland, Slovenia og Sverige vurderes fortsatt å ha ubalanser. Mer alvorlig er situasjonen i Bulgaria, Frankrike, Kroatia, Italia, Portugal og Kypros, der de makroøkonomiske ubalansene kategoriseres som «for store». Kommisjonen vil særlig følge opp Italia, Kypros og Portugal. Disse landene har betydelige strukturelle svakheter, svak fremdrift i arbeidet med å redusere makroøkonomiske ubalanser, lav produktivitet, høy gjeld og sårbar banksektor som følge av stort omfang av misligholdte lån.

ECOFIN drøftet Kommisjonens dybdeanalyse i mars.

ECOFIN 23. mai vedtok rådskonklusjoner som i all hovedsak sier seg enig i Kommisjonens vurderinger. Finansministerne understreker at til tross for fremskrittene som er gjort, er utfordringene og risikoen tilnærmet uendret. Ytterligere reformtiltak er nødvendige, særlig for å redusere høye gjeldsnivå i en del land. Samtidig ble land med store overskudd på driftsbalansen overfor utlandet i forsiktige ordelag oppfordret til å gjennomføre tiltak for å rette på spare-investeringsubalansen. ECOFIN trakk videre frem at Kommisjonen må vurdere ytterligere skritt mot de tre mest utsatte landene dersom det blir nødvendig. I denne sammenhengen understrekes det at prosedyren for makroøkonomiske ubalanser må utnyttes fullt ut, herunder ved å ta i bruk korreksjonsdelen av prosedyren hvis det er hensiktsmessig.

ECOFIN-uttalelsen konkluderte videre med at gjennomføringen av det europeiske semesterets landspesifikke anbefalinger har vært ulik mellom landene og at oppfølgingen av anbefalingene for 2016-17 har vært svak. Kommisjonens flerårige analyser viser imidlertid at det over tid har vært god fremdrift på et flertall områder.

Reformarbeidet må fortsette på bred front, særlig i tjeneste- og produktmarkedene. Det må videre legges bedre til rette for næringsliv og sysselsetting, fjerne investeringshindre mv.

Kapitalmarkedsunionen og hindre for frie kapitalbevegelser

Til ECOFIN-møtet forelå det to rapporter om kapitalbevegelser: a) Kommisjonens rapport om å akselerere gjennomføringen av kapitalmarkedsunionen og håndteringen av nasjonale hindre for frie kapitalbevegelser og b) EFCs (Den økonomiske og finansielle komiteen) 2016-rapport om kapitalbevegelser og betalingsfrihet.

Kommisjonens rapport er utarbeidet sammen med eksperter fra medlemslandene. Den konkluderer med at kapitalmarkedene i Europa har ekspandert de siste tiårene, men er fortsatt fragmenterte. Bankfinansiering er fortsatt den dominerende finansieringskilden for næringslivet. Ifølge rapporten henter mellomstore bedrifter i USA fem ganger så mye finansiering fra kapitalmarkedene som sine «kolleger» i EU.

Kommisjonen har siden kapitalmarkedsunionen ble lansert i september 2015 arbeidet sammen med eksperter fra medlemsstatene for å identifisere nasjonale hindre for grensekryssende kapitalbevegelser og hvordan disse best kan håndteres.

Kommisjonen/ekspertgruppen deler de nasjonale hindrene for grensekryssende kapitalbevegelser opp i hvor i investeringsens livstid disse oppstår:

- 1) Ex-ante (som påvirker beslutningene når investor vurderer å investere i et annet land). I denne fasen er følgende hindre identifisert: a) hindre for grensekryssende distribusjon av investeringsfond (forskjellige markedsføringskrav, administrative ordninger, størrelsen på og manglende transparens om gebyrer for å markedsføre seg i et annet land) b) begrensinger for pensjonsfonds grensekryssende investeringer og c) forskjellig tilgang til folkefinansiering (crowdfunding)
- 2) In-itinere (som påvirker beslutninger om å opprettholde eller øke eksisterende engasjement i et annet land). I denne fasen er følgende hindre identifisert: a) bostedskrav for ledere av finansinstitusjoner og b) utilstrekkelig finansiell kunnskap om forholdene i andre land blant forbrukere og SMB-er (små og mellomstore bedrifter).
- 3) Ex-post (som skaper problemer etter at en grensekryssende investering er foretatt). I denne fasen er følgende hindre identifisert: a) forskjellige nasjonale insolvensordninger og b) diskriminerende og byrdefulle prosedyrer ved refusjon av kildeskatt.

Kommisjonen/ekspertgruppen har også satt opp en prioriteringsliste for avvikling av nasjonale hindre med utgangspunkt i hvor viktige de er og hvor mange land det gjelder. Markedsføringskrav, bopelskrav, insolvensordninger og kildeskatt kommer øverst på listen.

ECOFIN bifalt handlingsplanen for oppfølging på nasjonalt nivå.

ECOFIN fikk en muntlig orientering av EFCs formann Wieser om 2016-rapporten om kapitalbevegelser og betalingsfrihet. En av konklusjonen i rapporten er at omfanget av finansiell integrasjon mellom EU-landene (målt ved kapitalbevegelsene) fortsatt er mindre nå enn før finanskrisen.

ECOFIN tok rapporten og orienteringen til etterretning.

Kommisjonens økonomiske vårprognose

Europakommisjonen la i mai frem nye anslag for den økonomiske utviklingen i EU for 2016-18. Anslagene viser marginalt bedre utsikter enn anslått i februar.

Det moderate oppsvinget i euroområdet ventes å fortsette med 1,7 pst. i år og 1,8 pst. neste år. BNP-veksten i EU samlet anslås å ligge hhv. 0,2 og 0,1 prosentenheter høyere i de to årene. Kommisjonens anslag for euroområdet er identisk med IMF's siste World Economic Outlook for 2017 og 0,2 prosentpoeng over i 2018.

Privat konsum vil fortsatt være den viktigste vekstkomponenten selv om veksten ventes å avta som følge av at prisstigningen i 2017 øker raskere enn lønnsveksten. Veksten i investeringene, som avtar i år for deretter å ta seg opp igjen, bidrar nesten like mye til BNP-veksten. Offentlig konsum bidrar også, mens utenrikshandelen virker nøytralt etter et klart negativt bidrag i 2016. Den meget ekspansive pengepolitikken ventes å fortsette, og finanspolitikk anslås å være svakt ekspansiv.

Risikoen i BNP-anslagene vurderes nå som mer balansert enn tidligere, men er fortsatt på nedsiden. Usikkerheten er knyttet til konsekvensene av Trump-administrasjonens politikk på det økonomiske og handelspolitiske området, brexit, fortsatt sårbar banksektor i euroområdet og fare for en ukontrollert justering av ubalanser i kinesisk økonomi. På den annen side kan den sterke tilliten i næringslivet og blant forbrukerne gi positive overraskelser.

Arbeidsledigheten i 2018 ventes å avta til like under 9 pst. i euroområdet og til 7¾ pst. i EU28. Det er betydelige forskjeller mellom land. Også sysselsettingsveksten ventes å være relativt sterk med vel 1 pst. per år.

Prisstigningen (KPI) i euroområdet har den siste tiden tangert 2 pst. (sentralbankens øvre grense) som følge av økte oljepriser. Denne effekten ventes å holde seg i 2017 for så å avta i 2018 under forutsetningen om tilnærmet uendret oljepris (Brent = 55,5 USD/fat i 2017 og 55,9 i 2018). Kjerneinflasjonen anslås å øke gradvis – fra 0,8 pst. i 2016 til 1,3 pst. i 2018.

Det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet anslås å avta ytterligere fra 1,5 pst. av BNP i 2016 til 1,4 pst. i 2017 og 1,3 pst. i 2018. Det aktivitetskorrigerede underskuddet tar seg imidlertid litt opp i anslagsperioden. Den offentlige gjelden som andel av BNP, som nådde toppen i 2014 med 94,4 pst., ventes å avta gradvis til 89,0 pst. i 2018.

Ved fremleggelsen av prognosene pekte visepresident Dombrovskis på at land som har gjennomført mest ambisiøse strukturreformer har best utvikling. For å redusere ubalansene trengs reformer i hele Europa i form av å åpne produkt- og tjenestemarkedene samt modernisere arbeidsmarkedet og velferdssystemene.

Euroområdet. Anslag over økonomiske hovedstørrelser (mai 2017):

Prosentvis endring pr. år

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP-vekst	-0,3	1,2	2,0	1,8	1,7	1,8
Arbeidsledighet (pst. av arbeidsstyrken)	12,0	11,6	10,9	10,0	9,4	8,9
Inflasjon (harmonisert KPI)	1,3	0,4	0,0	0,2	1,6	1,3
Offentlig budsjettbalanse (pst. av BNP)	-3,0	-2,6	-2,1	-1,5	-1,4	1,3
Memo: BNP-vekst EU28	0,2	1,6	2,2	1,9	1,9	1,9
Global BNP-vekst	3,3	3,4	3,2	3,0	3,4	3,6

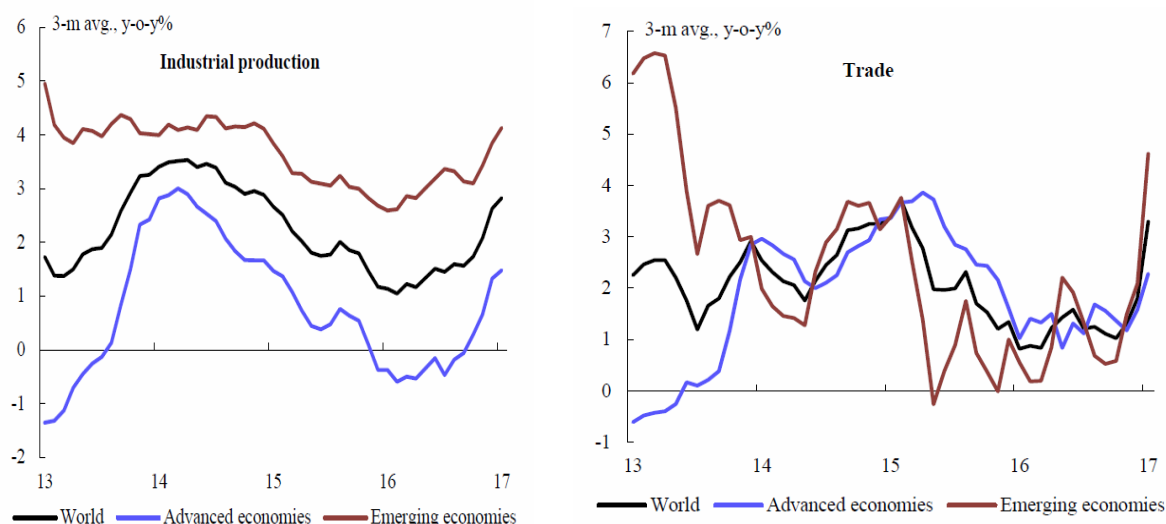
Kilde: Europakommisjonen

Kommisjonens vårprognose ligger [her](#).

Nærmere om anslagene

Basert på den senere tidens positive utvikling anslår Kommisjonen at veksten i verdensøkonomien vil ta seg opp fra svake 3,0 pst. i 2016 til 3,4 pst. i år og 3,6 pst. i 2018. Oppgangen er i hovedsak drevet av fremvoksende økonomier. Verdenshandelen ventes å vise en tilsvarende positiv utvikling.

Figurene nedenfor viser utviklingen i verdens industriproduksjon og handel siden 2013.

Kilde: Kommisjonen/CPB

Det økonomiske oppsvinget i EU er på vei inn i sitt femte år. Euroområdetets BNP passerte førkrisenivået i andre halvår 2015. Alle land ventes å ha positiv økonomisk utvikling i 2017 og 2018. Samlet ventes BNP-veksten i euroområdet å ligge på 1¾ pst. i perioden 2016-18. På grunn av fortsatt sterk vekst i de øvrige landene, ventes veksten i EU samlet å ligge 0,1-0,2 prosentpoeng høyere.

Europeisk økonomi har de siste par årene hatt drahjelp fra meget ekspansiv pengepolitikk og lave oljepriser. Euroområdet vil også fremover få drahjelp av den ekspansive pengepolitikken, jf. Den europeiske sentralbankens vedtak om fortsatt obligasjonskjøp (kvantitative lettelsener) til i hvert fall ut 2017.⁴ Samtidig ventes finanspolitikken å være svakt ekspansiv, tilliten har tatt seg opp blant forbrukere og i næringslivet og den globale veksten er på vei opp. Sysselsettingsveksten bidrar også positivt. Det er fortsatt også drahjelp fra lave oljepriser og svakere euro, men effekten av disse er avtakende. Kommisjonen legger likevel til grunn at BNP-veksten ikke tar seg opp som en følge av arven fra finanskrisen i form av høy gjeld og skjøre banksektor i noen land, politisk usikkerhet, lav produktivitetsvekst og dempet lønnsvekst.

For første gang siden før finanskrisen hadde ingen EU-land negativ økonomisk utvikling i 2016. Dette ventes å fortsette i anslagsperioden. Utviklingen i de største eurolandene er ulik. Tyskland ventes å vokse marginalt svakere enn gjennomsnittet for euroområdet i 2017 og marginalt sterkere i 2018, mens Frankrike ligger noe under i begge år. Italia vil ha EUs svakeste vekst. De tidligere kriselandene Spania og Irland ventes – sammen med en rekke mindre land – å ha vekstrater på godt over gjennomsnittet i både 2017 og 2018. I det gjenværende programlandet, Hellas, ventes veksten å ta seg opp fra null i 2016 til 2 pst. i år og 2½ pst. neste år. Malta og Luxembourg anslås å vokse raskest med om lag 4½ pst. i begge år.

En oversikt over landvise anslag over økonomiske hovedstørrelser er gjengitt bakerst.

BNP-veksten i EU28 har de siste årene gjennomgående vært ¼-½ prosentpoeng høyere enn i euroområdet. I hovedsak er det dermed euroområdet som har slitt med å skape vekst etter finanskrisen i 2008-09. Forskjellen i veksttakt mellom euroområdet og «rest-EU» ventes å avta i 2018 – i første rekke som følge av en klar avmatning i «rest-EUs» klart største økonomi, Storbritannia.

Anslagene for Storbritannia er imidlertid klart lysere enn i fjor høst da Kommisjonen anslo en halvering av BNP-veksten i Storbritannia fra 2016 til 2017 - til 1,0 pst. Anslaget ble oppjustert igjen til 1,5 pst. i vinterprognosen og ytterligere opp til 1,8 pst. nå. Anslaget for 2018 på 1¼ pst. er imidlertid opprettholdt. Særlig Spania, men også Polen og Sverige er oppjustert. Anslagene for de største eurolandene er om lag uendret fra februar-prognosen.

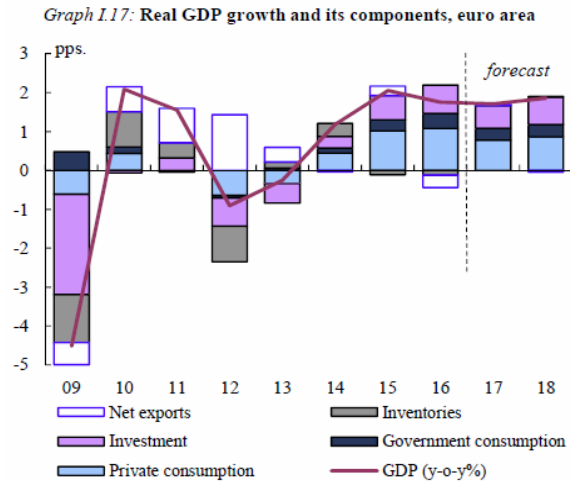
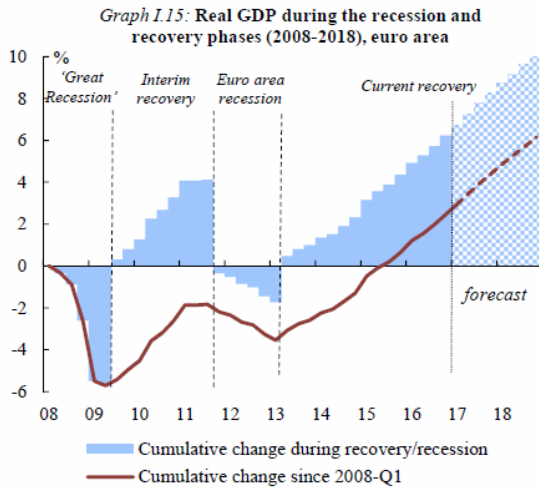
Veksten i privat konsum i euroområdet var i 2016 den sterkeste på ti år. Konsumet vil fortsatt være motoren i oppgangen selv om den årlige veksttaket avtar i 2017 og 2018 til å ligge lavere enn BNP-veksten. Den svakere utviklingen skyldes først og fremst lavere realdisponible inntekter i husholdningene som følge av at lønnsveksten ikke tar seg like raskt opp som prisstigningen. Tilliten blant forbrukerne har imidlertid økt hittil i år, blant annet som følge av bedringen i arbeidsmarkedet.

Den underliggende veksten i realinvesteringene tok seg noe opp mot slutten av fjoråret. Den sterkere utviklingen skyldes utsiktene for høyere global økonomisk vekst, kapasitetsutnyttelse over gjennomsnittet og økende overskudd i næringslivet. Samtidig er rentene meget lave, og Juncker-kommisjonens investeringsplan ventes også å bidra. De moderate vekstutsiktene på mellomlang sikt, fortsatt behov for å bygge ned gjeld og generell usikkerhet gjør at investeringene ikke ventes å ta seg opp som normalt i en oppgangskonjunktur. Som en følge av usikkerheten knyttet til brexit er investeringsutviklingen meget svak i Storbritannia. Offentlig

⁴ Sentralbanksjef Draghi antydte i desember 2016 at de kvantitative lettelsene gir en samlet effekt på den økonomiske veksten svarende til 1,3 prosentpoeng over en treårsperiode.

konsum bidrar også positivt til BNP-veksten i hele perioden, mens utenrikshandelen virker om lag nøytralt.

Figurene nedenfor viser BNP-utviklingen i euroområdet i de ulike fasene fra 2008 samt bidragene fra de ulike vekstkomponentene.

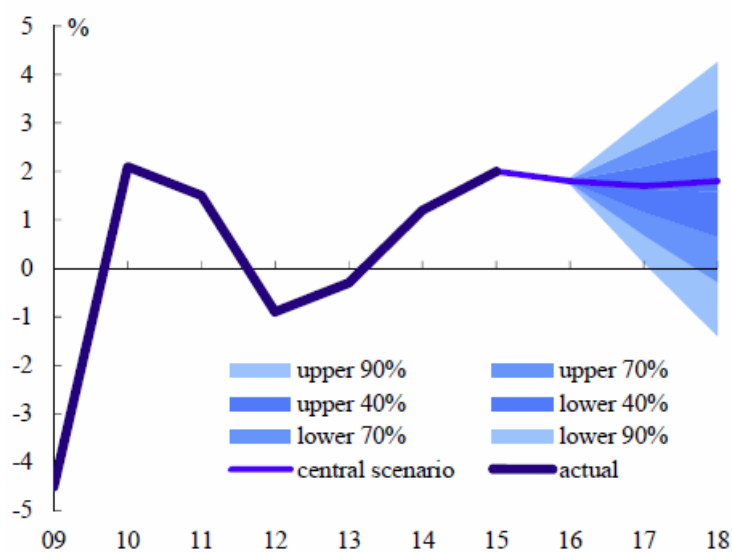
Kilde: Europakommisjonen

Kommisjonen vurderer at **risikoen** i anslagene nå er mer balansert enn i vinterprognosen, men den er fortsatt på nedsiden. Mens risikoen i vinter i hovedsak var knyttet til innenlandske forhold, vurderes den eksterne usikkerheten nå som størst. Sistnevnte relaterer seg i hovedsak til usikkerheten om størrelsen på, sammensetningen av og tidspunktet for en eventuell finanspolitisk stimulansepakke og næringslivsvennlige reformer i USA. Dette kan isolert sett også bidra til høyere vekst i verdensøkonomien på kort sikt. En påfølgende raskere enn antatt innstramming i amerikansk pengepolitikk og dollarappresiering kan imidlertid bidra til betydelig uro i de globale finansmarkedene, som særlig kan få negativ virkning i fremvoksende økonomiene. Varslede endringer i USAs handelspolitikk kan skade internasjonal handel og stanse det fortsatt skjøre internasjonale oppsvinget. Videre har den geopolitiske risikoen i Øst-Asia og Midtøsten økt i den senere tid. Risikoen for en ukontrollert justering i kinesisk økonomi er også fortsatt til stede.

Internt i EU bidrar brexit-avstemningen til betydelig nedsiderisiko i Storbritannia og i mindre grad i euroområdet. Med valgresultatene i Nederland og Frankrike har den politiske risikoen i euroområdet avtatt. Dette kan få positiv virkning på tilliten til politikken, og den økonomiske utviklingen kan bli sterkere, særlig dersom også forestående valg gir tilsvarende resultater. Det er fortsatt nedsiderisiko knyttet til EUs skjøre banksektor, som sliter med lave overskudd og et stort omfang av misligholdte lån i noen land.

Figuren nedenfor viser «usikkerhetsviften»

Graph I.43: Euro area GDP forecast - Uncertainty linked to the balance of risks

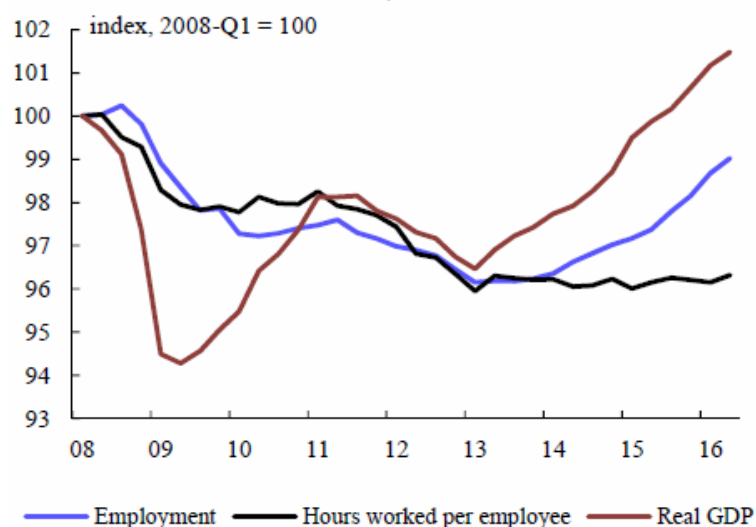
Kilde: Europakommisjonen

Arbeidsmarkedet er fortsatt i bedring. **Sysselsetningsveksten** har økt uavbrutt siden 3. kvartal 2013. Moderat lønnsvekst, strukturreformer og andre tiltak for å støtte jobbskaping har bidratt til at økningen i antall sysselsatte har vært noe sterkere enn den økonomiske veksten skulle tilsi. Sysselsettingen i euroområdet er likevel fortsatt om lag 1 pst. under nivået før finanskrisen 2008-09.

Antallet timeverk, som har vist få tegn til å ta seg opp, ligger om lag 4 pst. under førkrise-nivået. Dette kan delvis forklares med overgang til tjenesteyrker, som har høyere innslag av deltidsarbeid. Andelen på ufrivillig deltid har økt kontinuerlig siden 2008. Dette tyder på at det fortsatt er betydelig underutnyttelse av arbeidskraften til tross for rask nedgang i arbeidsledighetsraten.

Figuren nedenfor viser utviklingen i sysselsetting, arbeidstimer per ansatt og BNP i euroområdet i perioden 2008-16.

Graph I.26: Employment, hours worked/employee and real GDP, euro area

Kilde: Europakommisjonen

Fremover ventes sysselsettingsveksten i euroområdet gradvis å avta fra 1,4 pst. i 2016 til 1,1 pst. i 2018. Samlet vil EU ha en noe svakere utvikling som følge av klar nedgang i jobbskapingen i Storbritannia og Polen. Utviklingen anslås å være særlig sterk i Luxembourg og Malta, men også Spania og Irland har sysselsettingsvekst på over 2 pst. i året. For 2017 og 2018 samlet ventes antallet sysselsatte å øke med 4,1 millioner personer, hvorav 3,4 millioner i euroområdet.

Sysselsettingsraten – sysselsatte som andel av befolkningen i arbeidsdyktig alder – er gradvis økende og ventes å nå 61,1 pst. i både euroområdet og EU28 i 2018.

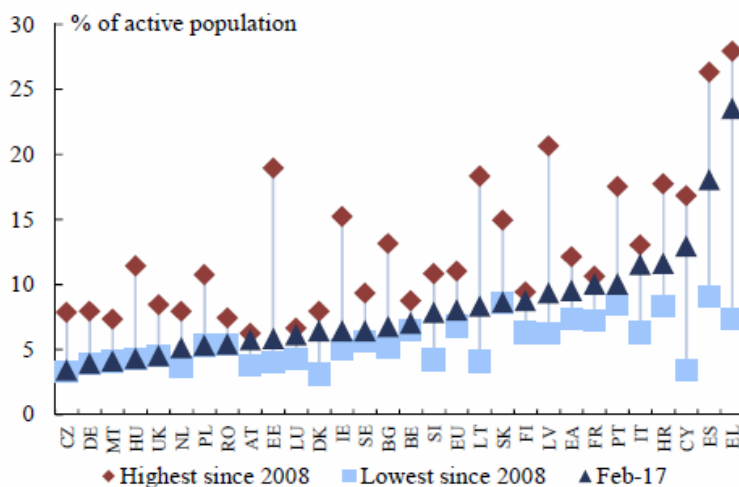
Arbeidsledigheten i euroområdet ventes å falle gradvis fra en topp i 2013 på 12 pst. via 10 pst. i 2016 til 8,9 pst. i 2018. Anslagene for 2017 og 2018 er nedjustert med 0,2 prosentpoeng siden vinterprognosen. I EU28 ventes ledigheten å falle gradvis fra 8,5 pst. i 2016 til 7,7 pst. i 2018. For begge aggregatene ventes arbeidsledigheten i 2018 å nå sitt laveste nivå siden 1. halvår 2009. Andelen som er langtidsledige er imidlertid fortsatt høy og godt over førkrisenivået.

Den strukturelle arbeidsledigheten (ledighetsraten som ikke trigger økt lønnsvekst – NAWRU) ventes å avta ytterligere i 2017-18. Parallelt anslås arbeidsproduktiviteten i euroområdet å øke gradvis fra svært lave 0,3 pst. i 2016 til 0,7 i 2018. Dette er imidlertid fortsatt godt under nivået i tiårsperioden før finanskrisen. Utviklingen reflekterer at Kommisjonen fremover venter en mer normal sysselsettingsvekst for oppgangstider.

Arbeidsledigheten ventes å falle i de aller fleste medlemslandene i årene fremover. Det viktigste unntaket er Storbritannia med en økning fra 4,8 i 2016 til 5,4 pst. i 2018. Ledigheten vill fortsatt være høy i Hellas og Spania med hhv. 21½ og 16 pst. i 2018 til tross for markert nedgang de senere årene og i anslagsperioden (Spania hadde 26 pst. i 2013). I den andre enden av skalaen anslås en arbeidsledighet i 2017-18 på 3,5 pst. i Tsjekkia og 4 pst. i Tyskland og Ungarn, mens en rekke land vil ligge på mellom 5 og 7 pst.

Figuren nedenfor viser utviklingen i arbeidsledigheten i EU-land i perioden 2008-18 (dagens nivå sammenlignet med bunner og topper siden 2008).

Graph I.30: Unemployment rates dispersion, EU, EA and Member States, 2018 and highest and lowest since 2008

Note: EE, EL, HU and UK data from Jan. 2017, IE, NL and SE data from Mar. 2017.

Kilde: Europakommisjonen

Prisstigningen (KPI) i euroområdet har tatt seg markert opp de siste månedene og har tangert Den europeiske sentralbankens inflasjonstak på like under 2 pst. Dette skyldes i hovedsak en midlertidig effekt av at oljeprisene var svært lave i begynnelsen av 2016. Kjerneinflasjonen har ligget relativt flat like under 1 pst. det siste året. Fortsatt slakk i arbeidsmarkedet, lav produktivtetsvekst, arbeidsmarkedsreformer i en del land og svakt press fra innenlandsk etterspørsel har holdt lønnsveksten og den underliggende inflasjonen nede.

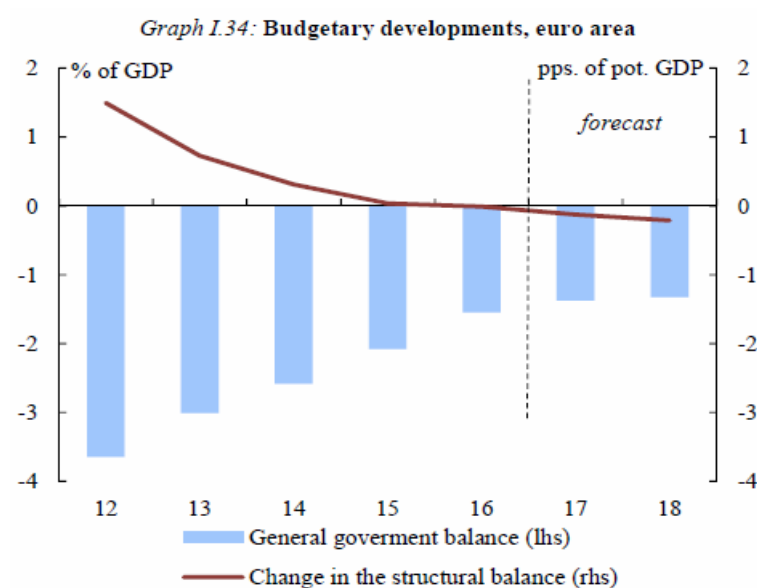
KPI antas å ha nådd toppen i 1. kvartal. Den midlertidige effekten av lave oljeprisene i fjor vil avta som følge av at oljeprisen tok seg opp i andre halvår i fjor og anslås å ikke stige vesentlig frem til utgangen av 2018. Noe høyere lønnsvekst og nedbygging av den ledige produksjonskapasiteten i økonomien vil trekke den underliggende prisstigningen i euroområdet gradvis oppover til 1,3 pst. i 2018. Dette er fortsatt godt under nivået før finanskrisen.

Kommisjonen anslår at KPI i euroområdet vil øke fra 0,2 pst. i 2016 til 1,6 pst. i år og 1,3 pst. neste år. Prisstigningen ventes å ligge noe høyere i EU samlet.

Det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet er betydelig redusert fra toppen i 2009 med 6,3 pst. av BNP til 1,5 pst. i 2016. Kommisjonen legger til grunn at underskuddet fremover vil avta i et lavere tempo - til 1,4 pst. av BNP i 2017 og 1,3 pst. i 2018 (sistnevnte er basert på en forutsetning om uendret politikk). Reduksjonen reflekterer i hovedsak lavere rentebetalinger på offentlig gjeld og lavere trygdeutbetalinger som følge av fallende arbeidsledighet. Underskuddet i EU samlet, som ligger ¼ prosentpoeng høyere, ventes å avta i omtrent samme takt som for euroområdet.

Etter flere år med betydelig budsjettkonsolidering var finanspolitikken i euroområdet samlet om lag nøytral i 2015 og 2016. Kommisjonen har lagt til grunn at politikken vil være svakt ekspansiv i 2017 og 2018. Denne utviklingen reflekteres i at det strukturelle budsjettunderskuddet i euroområdet ventes å øke gradvis fra 1,0 pst. av BNP i 2016 til 1,3 pst. av BNP i 2018. Samlet for EU var finanspolitikken svakt kontraktiv også i 2015 og 2016, men ventes å være svakt ekspansiv i 2017 og deretter nøytral i 2018.

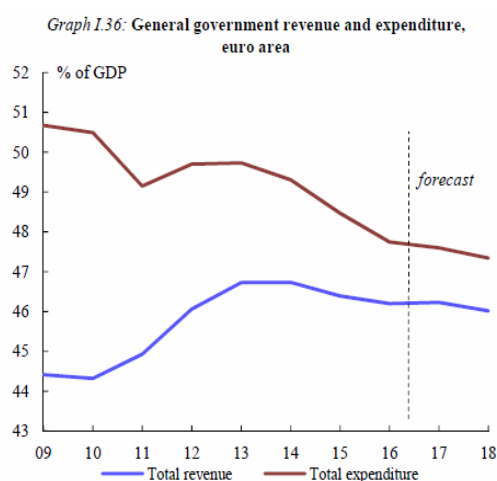
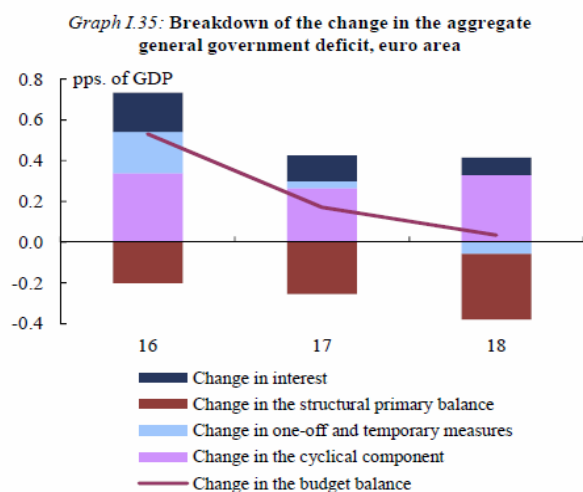
Utviklingen i budsjettunderskuddet og endringer i den strukturelle budsjettbalansen i euroområdet:

I 2016 hadde ti EU-land overskudd i offentlige finanser, mens to hadde balanse. Kun Spania og Frankrike hadde underskudd som oversteg Stabilitets- og vekstpaktens terskelverdi på 3 pst. av BNP, mens Storbritannia og Romania tangerte denne. Frankrike ventes å komme ned i 3 pst. i 2017 for så å tippe over igjen året etter, mens Spania vil komme under i 2018 i tråd med vedtaket iht. underskuddprosedyren. Romania vil bryte pakten både i år og neste år. Tyskland, Nederland, Sverige, Tsjekia, Luxembourg, Kypros og Malta anslås å ha budsjettoverskudd i både 2017 og 2018, mens Hellas ventes å svinge over i pluss i det siste året.

Reduksjonen i **offentlige utgifter og inntekter** som andel av BNP ventes å fortsette i årene fremover. Reduksjonen i offentlige utgifter i euroområdet fra 48,5 pst. av BNP i 2015 til anslått 47,3 pst. i 2018 skyldes lavere renteutgifter og virkningene av automatiske stabilisatorer (lavere arbeidsledighets-trygd og annen sosial stønad) som følge av den økonomiske oppgangen. Offentlige investeringer som andel av BNP ventes imidlertid å øke svakt i anslagsperioden etter å ha falt hvert år siden finans-krisen. Budsjettets inntektsside anslås å falle fra en topp på 46,8 pst. av BNP i 2014 til 46,0 pst. i 2018.

Figurene nedenfor viser budsjettutviklingen brutt ned på ulike komponenter samt utviklingen i hhv. offentlige inntekter og utgifter i euroområdet.

Kilde. Europakommisjonen

Den offentlige gjelden i euroområdet nådde toppen i 2014 med 94,3 pst. av BNP. Den gradvise reduksjonen fra de siste par årene ventes å fortsette slik at gjelden i 2018 utgjør 89,0 pst. av BNP. I EU28 har gjelden omtrent tilsvarende utvikling på et nivå som er 5-6 pst. av BNP lavere.

Hellas' statsgjeld, som har ligget like under 180 pst. av BNP de siste årene, anslås å falle til 175 pst. i 2018. Italias statsgjeld, som er nest høyest, fortsetter å øke til 133 pst. av BNP i 2017 for så å avta marginalt i 2018. Portugal, som har en statsgjeld på nesten samme nivå, ligger an til å bygge denne gradvis ned i anslagsperioden. Estland med 10 pst. av BNP og syv andre land i Sentral- og Øst-Europa oppfyller Stabilitets- og vekstpaktens gjeldsgrense på maksimalt 60 pst. i hele perioden. Det samme gjelder Danmark, Sverige, Luxembourg og Malta, mens Nederland ventes å komme under fra 2017. Alle øvrige 15 EU-land har offentlig gjeld over gjeldsgrensen i både 2017 og 2018.

Tabellen nedenfor gjengir økonomiske hovedstørrelser på enkeltland og aggregert nivå.

Overview - the spring 2017 forecast

	Real GDP			Inflation			Unemployment rate			Current account			Budget balance		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Belgium	1.2	1.5	1.7	1.8	2.3	1.5	7.8	7.6	7.4	1.2	1.5	1.7	-2.6	-1.9	-2.0
Germany	1.9	1.6	1.9	0.4	1.7	1.4	4.1	4.0	3.9	8.5	8.0	7.6	0.8	0.5	0.3
Estonia	1.6	2.3	2.8	0.8	3.3	2.9	6.8	7.7	8.6	2.0	1.1	1.2	0.3	-0.3	-0.5
Ireland	5.2	4.0	3.6	-0.2	0.6	1.2	7.9	6.4	5.9	4.7	4.8	5.0	-0.6	-0.5	-0.3
Greece	0.0	2.1	2.5	0.0	1.2	1.1	23.6	22.8	21.6	-0.5	-0.5	-0.3	0.7	-1.2	0.6
Spain	3.2	2.8	2.4	-0.3	2.0	1.4	19.6	17.6	15.9	1.9	1.6	1.6	-4.5	-3.2	-2.6
France	1.2	1.4	1.7	0.3	1.4	1.3	10.1	9.9	9.6	-2.3	-2.4	-2.5	-3.4	-3.0	-3.2
Italy	0.9	0.9	1.1	-0.1	1.5	1.3	11.7	11.5	11.3	2.6	1.9	1.7	-2.4	-2.2	-2.3
Cyprus	2.8	2.5	2.3	-1.2	1.2	1.1	13.1	11.7	10.6	-5.7	-5.9	-6.3	0.4	0.2	0.7
Latvia	2.0	3.2	3.5	0.1	2.2	2.0	9.6	9.2	8.7	1.9	-0.9	-2.6	0.0	-0.8	-1.8
Lithuania	2.3	2.9	3.1	0.7	2.8	2.0	7.9	7.6	7.2	-1.1	-2.0	-1.9	0.3	-0.4	-0.2
Luxembourg	4.2	4.3	4.4	0.0	2.4	1.8	6.3	6.1	6.0	4.7	4.5	5.0	1.6	0.2	0.3
Malta	5.0	4.6	4.4	0.9	1.6	1.8	4.7	4.9	4.9	7.9	6.5	9.0	1.0	0.5	0.8
Netherlands	2.2	2.1	1.8	0.1	1.6	1.3	6.0	4.9	4.4	7.9	7.4	7.1	0.4	0.5	0.8
Austria	1.5	1.7	1.7	1.0	1.8	1.6	6.0	5.9	5.9	2.1	2.0	2.2	-1.6	-1.3	-1.0
Portugal	1.4	1.8	1.6	0.6	1.4	1.5	11.2	9.9	9.2	0.5	0.5	0.5	-2.0	-1.8	-1.9
Slovenia	2.5	3.3	3.1	-0.2	1.5	1.8	8.0	7.2	6.3	7.0	6.2	5.8	-1.8	-1.4	-1.2
Slovakia	3.3	3.0	3.6	-0.5	1.4	1.6	9.7	8.6	7.6	0.2	0.1	0.4	-1.7	-1.3	-0.6
Finland	1.4	1.3	1.7	0.4	1.0	1.2	8.8	8.6	8.2	-1.3	-1.8	-1.6	-1.9	-2.2	-1.8
Euro area	1.8	1.7	1.8	0.2	1.6	1.3	10.0	9.4	8.9	3.4	3.0	2.9	-1.5	-1.4	-1.3
Bulgaria	3.4	2.9	2.8	-1.3	1.3	1.5	7.6	7.0	6.4	4.2	2.4	1.8	0.0	-0.4	-0.3
Czech Republic	2.4	2.6	2.7	0.6	2.5	2.0	4.0	3.5	3.5	0.3	0.0	-0.2	0.6	0.3	0.1
Denmark	1.3	1.7	1.8	0.0	1.4	1.7	6.2	5.8	5.7	8.1	7.8	7.7	-0.9	-1.3	-0.9
Croatia	2.9	2.9	2.6	-0.6	1.6	1.5	13.3	11.6	9.7	2.6	2.9	1.3	-0.8	-1.1	-0.9
Hungary	2.0	3.6	3.5	0.4	2.9	3.2	5.1	4.1	3.9	5.0	3.5	2.8	-1.8	-2.3	-2.4
Poland	2.7	3.5	3.2	-0.2	1.8	2.1	6.2	5.2	4.4	0.2	-0.6	-1.2	-2.4	-2.9	-2.9
Romania	4.8	4.3	3.7	-1.1	1.1	3.0	5.9	5.4	5.3	-2.4	-2.8	-2.9	-3.0	-3.5	-3.7
Sweden	3.3	2.6	2.2	1.1	1.4	1.4	6.9	6.6	6.6	4.9	5.2	5.4	0.9	0.4	0.7
United Kingdom	1.8	1.8	1.3	0.7	2.6	2.6	4.8	5.0	5.4	-4.4	-3.9	-3.2	-3.0	-3.0	-2.3
EU	1.9	1.9	1.9	0.3	1.8	1.7	8.5	8.0	7.7	2.1	1.9	1.9	-1.7	-1.6	-1.5
USA	1.6	2.2	2.3	1.3	2.2	2.3	4.9	4.6	4.5	-2.5	-2.8	-3.3	-4.8	-4.7	-5.2
Japan	1.0	1.2	0.6	-0.1	0.4	1.0	3.1	3.1	3.0	3.9	4.1	4.2	-3.7	-4.2	-3.6
China	6.7	6.6	6.3	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
World	3.0	3.4	3.6	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Kilde: Europakommisjonen

Skattesaker

ATAD 2: Hybrid mismatch mot tredjeland

[Rådet](#) vedtok 29. mai 2017 de nye reglene som skal forhindre hybrid mismatch mellom EUs medlemsland og tredjeland – Anti tax avoidance directive 2, ATAD 2. Direktivet inneholder bl.a. regler for å stanse bruk av misforhold mellom ulike nasjonale skatteregler i EU-land og tredjeland. Selskap kan tilpasse seg misforholdene og på den måten unngå beskatning i begge land. Slike misforhold omtales gjerne som hybrid mismatch.

Direktivet trer i kraft i januar 2020, men én bestemmelse trer først i kraft 2 år senere.

Direktivet ble formelt vedtatt av Konkurranssevnerådet uten diskusjon. EUs finansministre ble enige om direktivet i februar og 27. april 2017 ble direktivet behandlet av Europaparlamentet. Europaparlamentet har uttalelsesrett før direktiver på skatteområdet kan vedtas (enstemmig) av Rådet.

Merverdiavgift: Administrativt samarbeid mellom Norge og EU

[Finansdepartementet](#) og [Kommisjonen](#) har forhandlet frem en avtale mellom Norge og EU om administrativt samarbeid for å bekjempe svindel med merverdiavgift. Forhandlingene startet i 2015 og avtalen vil bli undertegnet og tre i kraft på et senere tidspunkt.

Når avtalen trer i kraft kan landene bistå hverandre ved innkreving av merverdiavgift og gjennom informasjonsutveksling som gir bedre kontrollmuligheter mellom landene.

Ms Caroline Edery (Head of Unit in the Taxation and Customs Union Directorate-General) for the EU
Mr Tor Lande (Deputy Director General in the Norwegian Ministry of Finance) for Norway.

EUs budsjett: Kommisjonens forslag 2018

Kommisjonen la 30. mai frem sitt forslag til [EUs budsjett for 2018](#). Totalt inneholder forslaget forpliktelser på 160,6 mrd. euro, en økning på om lag 1,4 pst. fra vedtatt budsjett for 2017. Betalingsbevilgningene i Kommisjonens forslag er på 145,4 mrd. euro, en økning på om lag 8,1 pst. fra vedtatt budsjett for 2017. Den markerte økningen i betalingsbevilgningene forklares med forventninger om økt aktivitet i EUs struktur- og investeringsprogrammer i 2018. De samlede forpliktelsene utgjør 1,02 pst. av medlemslandenes BNI, mens de samlede betalingene anslås til 0,93 pst. av medlemslandenes BNI.

Kommisjonen omtaler budsjettforslaget som godt innrettet mot politiske prioriteringer innenfor god budsjett disiplin. Av høyt prioriterte områder nevnes utfordringene som følge av komplekse geopolitiske omgivelser knyttet til migrasjon og beskyttelse av EUs yttergrenser og borgeres sikkerhet. Investeringer og bærekraftig vekst, som skal støtte opp om bedre konkurransevne og sysselsetting, har også høy prioritet.

Bevilgninger etter utgiftskategori	Budsjettforslag 2018 Kommisjonen		Endring fra vedtatt budsjett 2017	
	mrd. euro		prosent	
	Forpliktelser	Betalinger	Forpliktelser	Betalinger
1. Smart og inkluderende vekst	77,2	66,8	2,5	18,3
<i>1a Konkurranssevne for vekst og sysselsetting</i>	21,8	20,1	2,5	3,9
<i>1b Samhørighet</i>	55,4	46,7	2,4	25,7
2. Bærekraftig vekst og naturressurser	59,6	56,4	1,7	2,6
<i>Markedsbaserte utgifter og direkte støtte</i>	43,5	43,5	2,1	2,1
3. Sikkerhet og borger	3,5	3,0	-18,9	-21,7
4. Globale Europa	9,6	8,9	-5,6	-5,6
5. Administrasjon	9,7	9,7	3,1	3,1
Fleksible instrumenter	1,1	0,6	80,5	34,6
I alt	160,6	145,4	1,4	8,1
<i>I prosent av samlet EU-28 BNI</i>	1,02	0,93		

Kilde: Kommisjonen

- *Utgiftskategori 1a* omfatter en rekke politikkområder bl.a. Europa 2020-strategien, herunder forskning, utdanning og infrastrukturinvesteringer. Over halvparten av midlene i kategori 1a går til forskningsprogrammet Horizon 2020 (forpliktelser på 11,6 mrd. euro i forslaget for 2018, en økning på 7,3 pst. fra vedtatt budsjett for 2017). Investeringsfondet EFSI finansieres også i denne utgiftskategorien, og med foreslåtte forpliktelser på om lag 2 mrd. euro i 2018 (en reduksjon på 23,4 pst. fra vedtatt budsjett for 2017) fullføres den planlagte implementeringen av garantifondet.
- *Utgiftskategori 1b*, som utgjør de om lag 34 pst. av EUs samlede budsjett, inneholder bl.a. bevilgninger til Det regionale utviklingsfondet, Samhørighetsfondet og Det europeiske sosialfondet. Ungdomssysselsettingsinitiativet (YEI) ligger også inne i utgiftskategori 1b med foreslåtte forpliktelser på vel 230 mill. euro i 2018. Dette er i

tråd med enigheten om en opptrapping av YEI med 1,2 mrd. euro over perioden 2017-2020, som tilsa at de første 500 mill. euro ble tilført i 2017, mens det resterende ble tilført med like årlige beløp i 2018-2020. Kommisjonen foreslår å videreføre de øvrige budsjettpostene under denne utgiftskategorien på om lag samme nivå som i 2017.

- **Utgiftskategori 2** utgjør om lag 37 pst. av EUs samlede budsjett for 2018 slik det er foreslått av Kommisjonen. Utgiftskategorien finansierer hovedsakelig EUs landbrukspolitikk, og om lag 73 pst. av midlene foreslås benyttet til direkte landbruksstøtte og markedsordninger (om lag 43,5 mrd. euro i forslaget for 2018). Utgiftskategorien finansierer også EUs landdistriktpolitikk, miljø- og klimaområdet, samt fiskeri.
- **Utgiftskategori 3** finansierer rettslige og indre anliggende, grensekontroll, migrasjon og asylpolitikk, folkehelse, forbrukerbeskyttelse og kultur. Kommisjonen anslår at 2,2 mrd. euro av forpliktelsene i kategori 3 er knyttet til EU-interne tiltak på migrasjons- og sikkerhetsområdet. De største enkeltpostene i denne utgiftskategorien er Asyl- og migrasjonsfondet (tilsagnsforpliktelser på 719 mill. euro i forslaget for 2018) og Det interne sikkerhetsfondet (tilsagnsforpliktelser på 729 mill. euro i forslaget for 2018). Forslaget innebærer en reduksjon av disse postene på henholdsvis 55,6 pst. og 2,5 pst. fra vedtatt budsjett for 2017. Kommisjonen begrunner dette med et ønske om at midlene i større grad rettes inn mot preventive tiltak i områdene der migrasjon oppstår, som sorterer under utgiftskategori 4. Forpliktelsene knyttet til det interne nødhjelpsinstytutet foreslås videreført på samme nivå som i 2017 (200 mill. euro).
- **Utgiftskategori 4** finansierer EUs eksterne virksomhet som utviklingshjelp, nødhjelp og utenriks- og sikkerhetspolitikk. Kategorien finansierer også tiltak for å skape økt økonomisk vekst i migrantenes hjemland og dermed redusere flyktningestrømmen, anslått til 1,9 mrd. euro i forslaget for 2018.
- **Utgiftskategori 5** finansierer de administrative kostnadene ved alle EU-institusjoner, pensjoner og de europeiske skolene.

Budsjettforslaget ligger i hovedsak under takene fastsatt for forpliktelser og betalinger i avtalen om det flerårige budsjetttrammeverket for perioden 2014-21 (Multiannual Financial Framework, MFF). For 2018 fastsetter MFF et samlet tak på 160,6 mrd. euro for forpliktelser og 145,4 mrd. euro for betalinger. Imidlertid er ikke Kommisjonens forslag til midtveisgjennomgang av MFF vedtatt, og budsjettforslaget for 2018 er fremmet under forutsetning av at midtveisgjennomgangen raskt vedtas formelt i Rådet.

Europaparlamentet og Rådet har oppnådd enighet om midtveisgjennomgangen, og Europaparlamentet vedtok forhandlingsresultatet 5. april. På grunn av det kommende valget i Storbritannia, kunne imidlertid ikke Rådet behandle saken som planlagt i 25. april. Dette er knyttet til Storbritannias «[purdah](#)-periode», dvs. perioden før et valg der sittende regjering ikke kan gjøre vedtak med vedvarende eller langsiktig virkning som kan binde opp en ny regjering. Purdah-perioden før valget 8. juni startet 22. april. De øvrige EU-landene skal være irritert over Storbritannias reservasjon mot å godkjenne forhandlingsresultatet, som anses som obstruksjon fordi endringene ikke innebærer vesentlige

nye forpliktelser verken for Storbritannia eller for de øvrige landene. Kommissjonspresident Juncker har uttalt at det vil være en fordel for Storbritannia å gi sin tilslutning til midtveisgjennomgangen raskt.

Kommisjonens budsjettforslag for 2018 er oversendt for behandling i Europaparlamentet og Rådet. Rådet vedtar normalt sin posisjon i løpet av sommermånedene, mens Parlamentets posisjon vanligvis vedtas tidlig på høsten. Budsjettet for 2018 vil så forhandles mellom institusjonene i november. Forhandlingsresultatet må vedtas formelt både i Rådet og Parlamentet.

Lenker:

- [Budsjettdokumentene fra Kommisjonen 2018.](#)
- [Kommisjonens nyhetssak om budsjettforslag for 2018.](#)
- [Spørsmål og svar om Kommisjonens budsjettforslag for 2018.](#)